

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра медицини невідкладних станів, анестезіології та інтенсивної терапії

СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Гострі стани та інтенсивна терапія»

Навчальний рік 2021 - 2022

Галузь знань 22 «Охорона здоров'я»

Спеціальність 223 «Медсестринство»

ОПП «Сестринська справа» другого (магістерського) рівня вищої освіти

Курс 2

Силабус навчальної дисципліни
 затверджено на засіданні кафедри
 медицини невідкладних станів,
 анестезіології та інтенсивної терапії
 Протокол від
 “27” серпня 2020 року № 14

Завідувач кафедри prof. Волкова Ю.В.
(підпись) Ю.В. (прізвище та ініціали)

Схвалено методичною комісією ХНМУ з
 проблем хірургічного профілю

Протокол від
 “28” 08 2020 року № 1
 Голова prof. Сипливий В.О.
(підпись) В.О. (прізвище та ініціали)

Другий рік навчання Обов'язкові елементи:

Кількість кредитів – 3

Загальна кількість годин – 90.

Годин для денної форми навчання: аудиторних – 14, самостійної роботи студента – 76.

Рік підготовки 2, семестр 4.

Лекції 4 години.

Практичні заняття 10 годин.

Самостійна робота 76 годин.

Вид контролю: диф.залік.

Місце проведення лекцій та практичних занять: учбова кімната кафедри медицини невідкладних станів, анестезіології та інтенсивної терапії на базі КНП Міська клінична лікарня швидкої та невідкладної медичної допомоги ім.проф.А.І.Мещанінова ХМР (пров.Балакрєва 3а), корпус 2, поверх 4.

Час проведення занять: понеділок, вівторок, середа, четвер, п'ятниця (у відповідності до розкладу);

Координатори курсу

1. Волкова Юлія Вікторівна – завідувач кафедри медицини невідкладних станів, анестезіології та інтенсивної терапії, д. мед. н., професор.

2. Кудінова Ольга Василівна – завуч кафедри медицини невідкладних станів, анестезіології та інтенсивної терапії, к. мед. н., доцент.

Анотація курсу

Дисципліна «Гострі стани та інтенсивна терапія» призначена для студентів 2 курсу. Протягом курсу проводяться лекції, практичні заняття, більшість тем дисципліни вивчається під час самостійної роботи студентів.

Вивчення дисципліни дозволить студентам мати цілісну уяву про невідкладну допомогу в екстремальних умовах, та станах близьких до критичних. По закінченню занять кожен студент повинен мати чіткі знання по невідкладній допомозі та реанімації, володіти основними методами реанімації та інтенсивної терапії, вести догляд та спостереження за важкими хворими.

Студенти повинні навчитися оцінювати гострі стани, які потребують невідкладної допомоги та реанімації, навчитися загальним методам клінічної, лабораторної та інструментальної діагностики гострих станів, надавати невідкладну допомогу при гострих порушеннях дихання, кровообігу та гострих хімічних отруєннях.

Метою викладання навчальної дисципліни є здобуття та поглиблення знань, вмінь, навичок та інших компетентностей з медицини невідкладних станів, необхідних у професійній діяльності, які встановлені на основі освітньо-професійної програми.

Основними завданнями вивчення дисципліни є набуття студентами компетентностей згідно до загальних і фахових компетентностей освітньо-професійної програми: розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері медсестринства, застосовувати професійні навички (вміння), медичні засоби, втручання та дії для забезпечення пацієнтові гідного ставлення, приватності, конфіденційності, захисту його прав, фізичних, психологічних та духовних потреб на засадах транскультурального медсестринства, толерантної та неосудної поведінки. Виконання медичних маніпуляцій, діагностування невідкладних станів і надання екстреної медичної допомоги, ведення медичної документації, здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях, розуміння предметної області та професійної діяльності, здатність до адаптації та дії в новій ситуації, прийняття обґрунтованого рішення, здатність працювати в команді, діяти соціально відповідально та свідомо.

Організація навчання.
Структура навчальної дисципліни «Гострі стани та інтенсивна терапія»

Назви тем	Кількість годин			
	усього	лекції.	практ.зан.	срс
Протиепідемічні заходи при коронавірусній інфекції. Завдання та організація екстреної медичної допомоги постраждалим та хворим при гострих станах. Гостра судинна недостатність – колапс, непритомність (причини, клініка та перша допомога).	8	-	-	8
Поняття про реанімацію. Термінальні стани. Серцево-легенева та мозкова реанімація: три етапи (СЛЦР). Покази та техніка дефібриляції.	10	-	2	8
Поняття про гостру серцево-судинну недостатність. Лівошлуночкова та правошлуночкова серцева недостатність (причини, клініка та перша допомога). Кардіогенний шок (клінічний перебіг, перша допомога). Невідкладна допомога при гіпертонічному кризі.	8	-	-	8
Поняття про кому. Гіперглікемічна та гіпоглікемічна діабетичні коми (причини, клініка та перша допомога). Шкала Глазго.	10	-	2	8
Шок. Загальні поняття. Причини, клініка та перша допомога при геморагічному, травматичному, токсико-інфекційному та анафілактичному шоках. Транспортні катастрофи. Невідкладна допомога.	12	2	-	10
Гостра дихальна недостатність. Загальні принципи терапії. Астматичний стан, утоплення, механічна асфіксія, странгуляційна асфіксія (клініка та перша допомога).	10	-	2	8
Введення в токсикологію. Поняття про отруту. Причини гострих отруєнь. Класифікація токсичних речовин. Загальні клінічні фази. Клініка та невідкладна допомога при отруєннях.	14	2	-	12
Гіпертермічний синдром. Судомний синдром. Клініка та перша допомога.	8	-	2	6
Стихійні лиха, їх класифікація та медико-тактичні особливості. Невідкладна допомога в районах стихійного лиха та на етапах евакуації. Опіки. Надання невідкладної допомоги. Електротравма: невідкладна допомога.	8	-	-	8
Диф.зalіk	2		2	

	90	4	10	76
--	----	---	----	----

Теми лекцій з дисципліни “Гострі стани та інтенсивна терапія”

№ п/п	Тема	К-сть годин
1.	Шок. Загальні поняття. Причини, клініка та перша допомога при геморагічному, травматичному, токсико-інфекційному та анафілактичному шоках. Транспортні катастрофи. Невідкладна допомога.	2
2.	Введення в токсикологію. Поняття про отруту. Причини гострих отруєнь. Класифікація токсичних речовин. Загальні клінічні фази. Клініка та невідкладна допомога при отруєннях.	2
	Всього	4

Теми практичних занять з дисципліни “Гострі стани та інтенсивна терапія”

№ п/п	Тема	Години
1.	Протиепідемічні заході при коронавірусній інфекції. Поняття про реанімацію. Термінальні стани. Серцево-легенева та мозкова реанімація: три етапи (СЛЦР). Покази та техніка дефібриляції.	2
2.	Поняття про кому. Гіперглікемічна, кетоацидотична та гіпоглікемічна діабетичні коми (причини, клініка та перша допомога). Шкала Глазго.	2
3.	Гостра дихальна недостатність. Загальні принципи терапії. Астматичний стан, втоплення, механічна асфіксія, странгуляційна асфіксія (клініка та перша допомога).	2
4.	Гіпертермічний синдром. Судомний синдром. Клініка та перша допомога.	2
5.	Диф.залік.	2
	Всього	10

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	2	
1	Завдання та організація екстреної медичної допомоги постраждалим та хворим при гострих	8

	станах. Гостра судинна недостатність – колапс, непритомність (причини, клініка та перша допомога).	
2	Поняття про реанімацію. Термінальні стани. Серцево-легенева та мозкова реанімація: три етапи (СЛЦР). Покази та техніка дефібриляції.	8
3	Поняття про гостру серцево-судинну недостатність. Лівошлуночкова та правошлуночкова серцева недостатність (причини, клініка та перша допомога). Кардіогенний шок (клінічний перебіг, перша допомога). Невідкладна допомога при гіпертонічному кризі.	8
4	Поняття про кому. Гіперглікемічна та гіпоглікемічна діабетичні коми (причини, клініка та перша допомога). Шкала Глазго.	8
5	Шок. Загальні поняття. Причини, клініка та перша допомога при геморагічному, травматичному, токсико-інфекційному та анафілактичному шоках. Транспортні катастрофи. Невідкладна допомога.	10
6	Гостра дихальна недостатність. Загальні принципи терапії. Астматичний стан, утоплення, механічна асфіксія, странгуляційна асфіксія (клініка та перша допомога).	8
7	Введення в токсикологію. Поняття про отруту. Причини гострих отруєнь. Класифікація токсичних речовин. Загальні клінічні фази. Клініка та невідкладна допомога при отруєннях.	12
8	Гіпертермічний синдром. Судомний синдром. Клініка та перша допомога.	6
9	Стихійні лиха, їх класифікація та медико-тактичні особливості. Невідкладна допомога в районах стихійного лиха та на етапах евакуації. Опіки. Надання невідкладної допомоги. Електротравма: невідкладна допомога.	8
Всього годин самостійної роботи студента		76

Індівідуальні завдання з дисципліни “Гострі стани та інтенсивна терапія”.

№ п/п	Тема
1.	Методи діагностики гострих порушень серцево-судинної системи.
2.	Шоковий індекс Альговера.
3.	Епілепсія. Невідкладна допомога та ІТ.
4.	Синдром Мендельсона.
5.	Отруєння умовно-їстивними грибами на доклінічному етапі. Невідкладна допомога.

Методи контролю

Організація поточного контролю. Засвоєння теми (поточний контроль) контролюється на практичному занятті відповідно до конкретних цілей. Застосовуються такі засоби оцінки рівня підготовки студентів: комп'ютерні тести, розв'язання ситуаційних задач, контроль засвоєння практичних навичок. Підсумкове заняття (ПЗ) обов'язково проводиться згідно з програмою навчальної дисципліни протягом семестру за розкладом, під час занять. Прийом ПЗ здійснюється викладачем академічної групи. Оцінювання здійснюється за традиційною 4-бальною системою: «відмінно», «добре», «задовільно» та «незадовільно». Перерахунок середньої оцінки за поточну навчальну діяльність у багатобальну шкалу проводиться відповідно до «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності студентів...» або середню оцінку (с точністю до сотих) за ПНД викладач автоматично одержує за допомогою електронного журналу АСУ. Мінімальна кількість балів, яку має набрати студент за поточну діяльність під час вивчення розділу, становить 70 балів, максимальна кількість балів - 120 балів.

Оцінювання самостійної роботи студентів. Самостійна робота студентів, яка передбачена темою заняття поряд з аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті.

Оцінювання індивідуальних завдань студента здійснюється за умов виконання завдань викладача (доповідь реферату на практичному занятті, доповідь з презентацією на практичному занятті.. Бали (не більше як 10) додаються, як заохочувальні. Загальна сума балів за поточну навчальну діяльність не може перевищувати 120 балів.

Організація підсумкового контролю – диференційованого заліку. Допуск до диференційованого заліку визначається у балах поточної навчальної діяльності, а саме: min - 70, max - 120 балів. Диференційований залік проводиться викладачем академічної групи або комісійно вразі незгоди студента з результатами атестації. Якщо іспит не складено, встановлюються дати перескладання під час канікул, до початку наступного семестру. Безпосередньо диференційований залік оцінюється від - 50 до – 80 балів.

Диференційований залік включає:

1. Вирішення пакету тестових завдань, який включає базові (якірні) тестові завдання у кількості 10 тестів. Критерій оцінювання – 90% вірно вирішених завдань.

2. Оцінювання засвоєння практичних навичок та теоретичних знань за всіма темами дисципліни. Оцінювання практичних навичок проводиться за критеріями «виконав», «не виконав».

Перелік питань для диференційованого заліку.

Клінічна смерть та інші термінальні стани. Основні й додаткові ознаки клінічної смерті.

2. Негайний етап СЛРЦ.
3. Ознаки ефективності реанімації, показання до припинення реанімації.
4. Техніка електричної дефібріляції.
5. Ускладнення реанімації.
6. Регуляція дихання. Нереспіраторні функції легенів.
7. Дихальна недостатність, принципи лікування.
8. Оксигенотерапія: методи, показання, токсична дія кисню.
9. Визначення шоку. Класифікація шоків. Визначення ступеню тяжкості шоків.
10. Загальні принципи інфузійно-трансфузійної терапії шокових станів.
11. Патогенез, клінічний перебіг та ІТ геморагічного шоку.
12. Патогенез, клінічний перебіг та ІТ анафілактичного шоку.
13. Визначення та класифікація отрут. Шляхи надходження отрути до організму людини та їх вплив на перебіг отруєння.
14. Стадії гострих отруєнь. Загальні принципи лікування гострих отруєнь.
15. Патонегез, клініка та ІТ при отруенні метиловим спиртом.
16. Патонегез, клініка та ІТ при отруенні етиловим спиртом та його сурогатами.

17. Патонегез, клініка та ІТ при отруєнні опіатами та барбітуратами.
18. Патонегез, клініка та ІТ при отруєнні кислотами та лугами.
19. Патонегез, клініка та ІТ при отруєнні чадним газом.
20. Патонегез, клініка та ІТ при отруєнні грибами.
21. Особливості невідкладної допомоги при укусах комах і тварин.
22. Астматичний статус – принципи лікування.
23. Методи диференціальної діагностики коматозних станів. Визначення глибини коми.
24. Інтенсивна терапія при комах: гіпо-, гіперглікемічній.
25. Патофізіологія, діагностика, особливості перебігу, реанімаційні заходи, інтенсивна терапія та заходи запобігання ускладненням при електротравмі.

Перелік практичних навичок, якими повинен оволодіти студент при вивченні дисципліни

1. Безпечна позиція на боці.
2. Потрійний прийом Сафара.
3. Введення ротогортового і носогортового повітроводів.
4. ШВЛ «з рота в рот/ніс».
5. ШВЛ дихальним мішком типу “Амбу” і лицевою маскою.
6. Непрямий масаж серця.
7. Використання ручного/автоматичного дефібрилятора.

Рекомендована література.

Базова

1. Основи медсестринства /В.Капустник, В. Лісовий, Л. Ольховска- , К., 2018. — 912с.
- 2.Медицина невідкладних станів: швидка і невідкладна медична допомога /І.С. Зозуля, А.В. Вершигора, В.І. Боброва та ін.; за ред. І. С. Зозулі. – К.: ВСВ “Медицина”, 2012. – 728 с.
- 3.Закон України від 5 липня 2012 року № 5081-VI “Про екстрену медичну допомогу”.
4. Екстрена медична допомога (гострі серцеві стани) /Г.Г. Рощін, О.М. Пархоменко, В.О. Крилюк та ін: за ред. Г.Г. Рощіна. – К.: ТОВ “НВП “Інтерсервіс”, 2011. – 159 с.

Допоміжна

1. Екстрена медична допомога: догоспітальний етап – алгоритми маніпуляції (базовий рівень). – Г.Г. Рощін, А.А. Гудима, В.Ю. Кузьмін та ін. – К., 2012 – 84 с.
2. Медицина катастроф / І.В. Kochіn, Г.О. Черняков, П.І. Сидоренко: за ред. І.В. Kochіna. – К.: Здоров’я, 2008. – 724 с.
3. Протоколи надання медичної допомоги за спеціальністю “Медицина невідкладних станів”.

Політика курсу

Щоб досягти цілей навчання і успішно пройти курс, необхідно: з первого дня включитися в роботу; регулярно відвідувати лекції; читати матеріал попередньо, до його розгляду на практичному занятті; не спізнюватися і не пропускати заняття; приходити на кафедру одягнутими у медичний халат, мати змінне взуття, мати при собі зошит, ручку; виконувати всі необхідні завдання і працювати щодня; вміти працювати з партнером або в складі групи; звертатися за допомогою і отримувати її, коли Ви її потребуєте.

Передбачена академічна мобільність, взаємозамінність залікових кредитів (обсяг 1 кредиту 30 годин). Студенти можуть обговорювати різні завдання, але їх виконання - строго індивідуально. Не допускаються списування, використання різного роду програмних засобів, підказки, користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими електронними гаджетами під час заняття. Не допускаються запізнення студентів на практичні заняття. Пропуски практичних занять відпрацьовуються година в годину викладачу групи або черговому викладачу. Прийом відпрацювань та консультації проводяться щоденно з 9 до 16 години, по суботах згідно до «Положення про порядок відпрацювання студентами навчальних занять» від 07.12.2015 № 415.

Студенти з особливими потребами повинні зустрітися з викладачем або попередити його до початку заняття, на прохання студента це може зробити староста групи. Якщо у Вас виникнуть будь-які питання, будь ласка, контактуйте з викладачем.

Завідувач кафедри медицини невідкладних станів,
анестезіології та інтенсивної терапії
д. мед. н., професор

Ю.В.Волкова.

